

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

OECD

Švietimo išteklių efektyvumo tyrimas

Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento direktorius
Aidas Aldakauskas

2014 Šilutė

EPBO

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (angl. *Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD*) - **34 valstybes vienijanti tarptautinė organizacija**. besivadovaujanti atstovaujamosios demokratijos ir laisvosios rinkos ekonominiais principais.

PIAAC – tarptautinis **suaugusiųjų** kompetencijų tyrimas, laikomas išsamiausiu kada nors vykdytu suaugusiųjų gebėjimų tyrimu.

TALIS – tai tarptautinis **mokymo ir mokymosi** tyrimas.

PISA – tarptautinis **penkiolikmečių tyrimas**; čia tiriami moksleivių skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų pasiekimai ir juos įtakojojantys veiksniai.

Ištakos

Sąryšiai:

Mokinių pasiekimai / BVP vienam gyventojui

Skaitymo pasiekimai / išlaidos švietimui

Išlaidos švietimui įvairiuose švietimo lygmenyse / pradiniam ugdymui

Išlaidų (darbo užmokesčio) vienam mokiniui veiksniai – klasės dydis, mokymo trukmė, pamokos laikas, mokytojų atlyginimo dydis

Užduotys:

- Atlikti **lyginamąją analizę** viešųjų išlaidų švietimui efektyvumą skirtingose šalyse
- Nustatyti **pagrindinius** švietimo politikos **kintamuosius**, padedančių paaiškinti švietimo efektyvumo skirtumus įvairiose šalyse
- Suformuluoti politines rekomendacijas

Tikslas

Šio tyrimo metu yra siekiama:

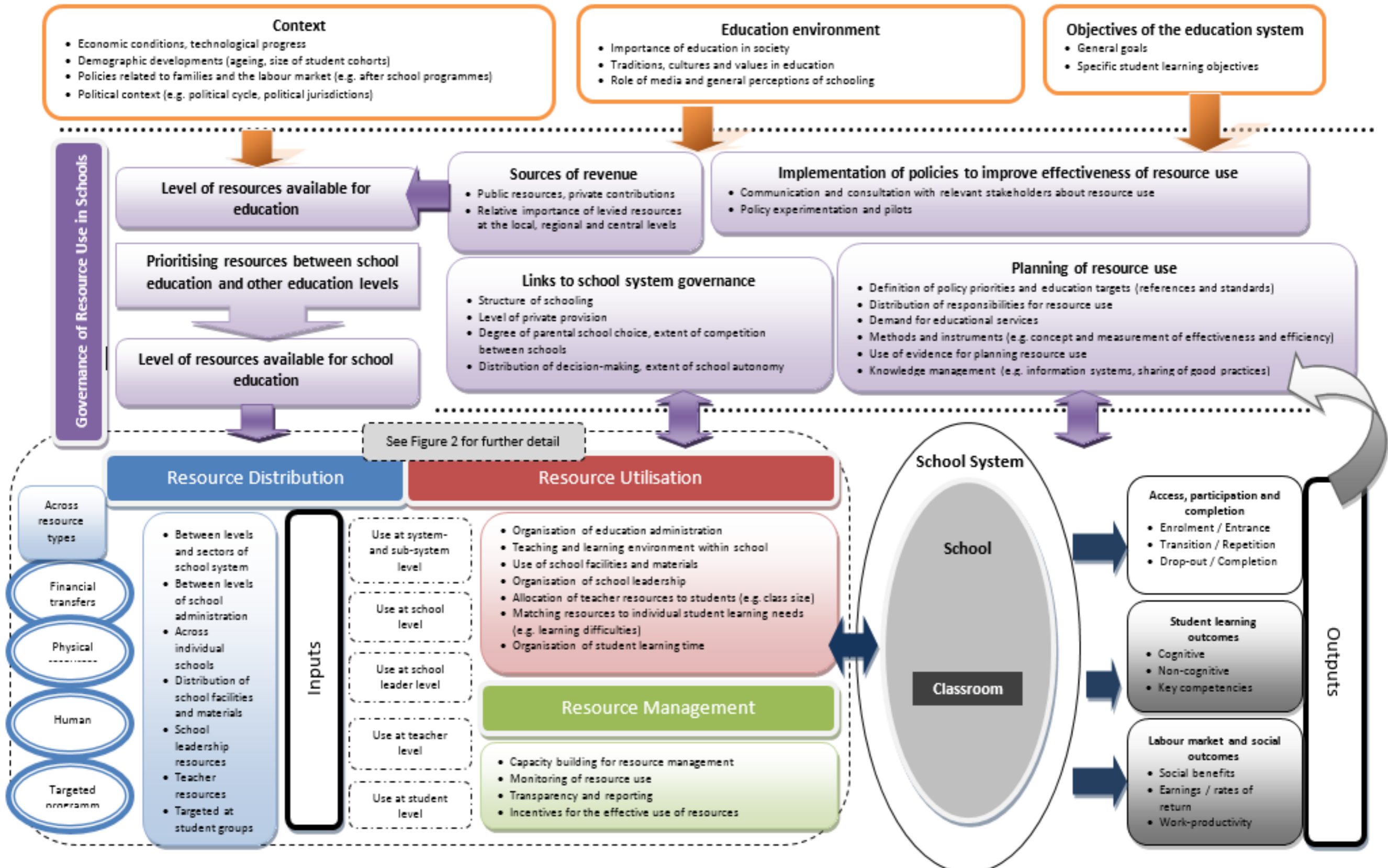
išsamiau išnagrinėti keletą susijusių klausimų, kuriuos kelia ankstesnių tyrimų duomenys,

stengiantis geriau juos suprasti **atsižvelgus į konkrečios šalies kontekstą** ir plėtojant politikos analizę, kuri gali **padėti sutelkti šalių pastangas** pagerinti išteklių naudojimo efektyvumą mokyklose.

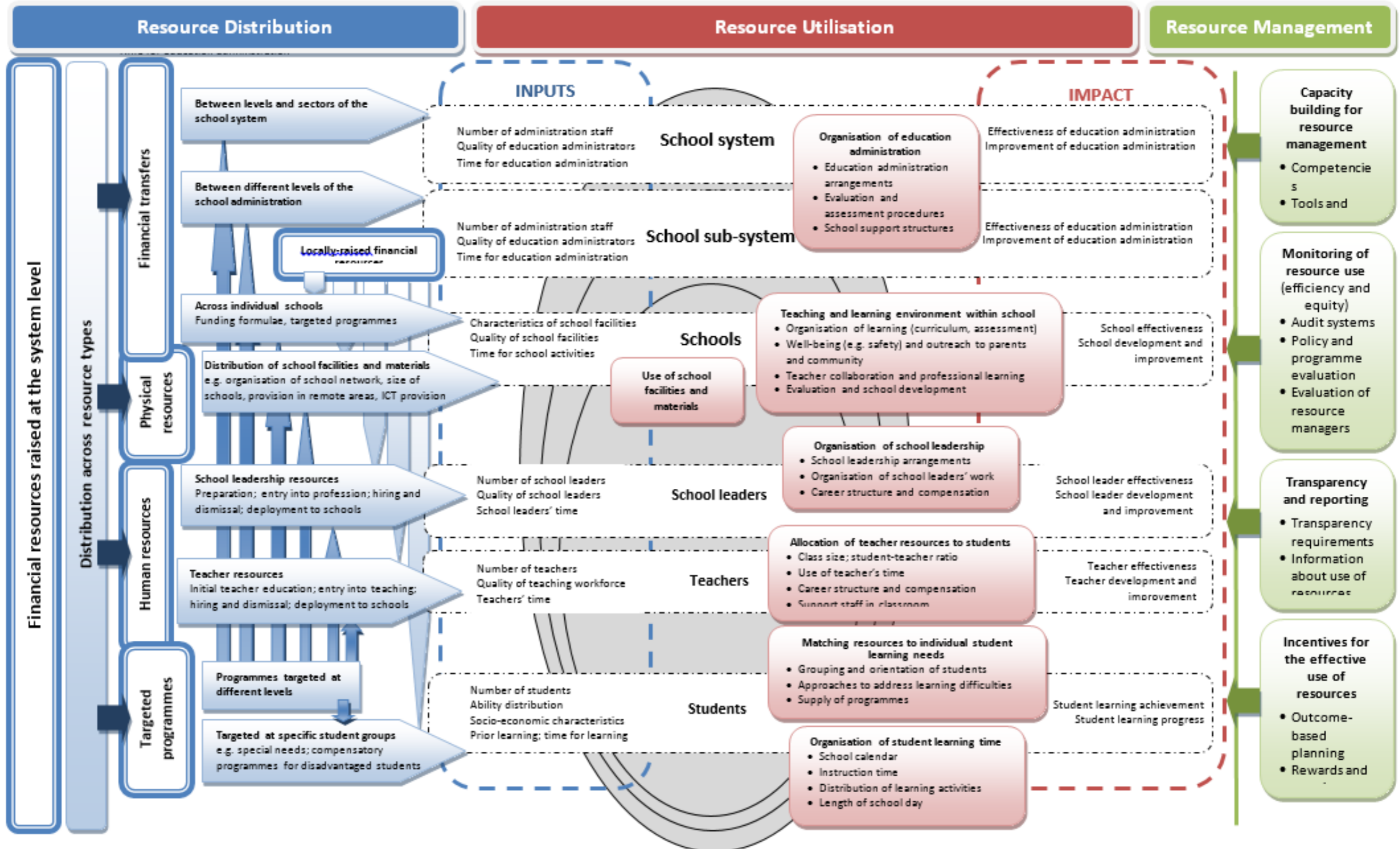
Tikslas

Įvertinti, kokios strategijos geriausiai užtikrina mokyklų išteklių naudojimo efektyvumą, kad mokinių pasiekimai gerėtų.

Conceptual framework to analyse resource use in schools, part 1

Conceptual framework to analyse resource use in schools, part 2

Tyrimo eiga

✓ Šalies ataskaita

- EBPO ekspertinė šalies ataskaitos analizė
- EBPO ekspertų vizitai Lietuvoje

1) Rugsėjo mėn. (**2 dienos**) susitikimai su Lietuvos švietimo ekspertais ir švietimo suinteresuotomis grupėmis

2) Gruodžio mėn. (**8 dienos**/ gruodžio 2-9 d.)

vizitai į šešias mokyklas, susitikimai su bendruomenėmis (steigėjai, vadovai, mokytojai, kitas mokyklos personalas, mokiniai)

2015 m. - EBPO ANALITINIS DUOMENŲ APIBENDRINIMAS - EBPO
ATASKAITA

2016 m. - TARPTAUTINĖ SKLAIDA - SKLAIDA LIETUVOJE

Šalies ataskaitos struktūra

1. Nacionalinis kontekstas

- 1.1 Ekonominis ir socialinis kontekstas
- 1.2 Demografinė raida
- 1.3 Politinis kontekstas
- 1.4 Viešojo sektoriaus vadyba

2. Mokyklų sistema

- 2.1 Mokyklų sistemos sandara
- 2.2 Švietimo aplinka
- 2.3 Švietimo sistemos ir mokinių mokymosi tikslai
- 2.4 Atsakomybės pasidalinimas mokyklų sistemoje
- 2.5 Rinka mokyklų sistemoje
- 2.6 Švietimo sistemos veikla/rezultatai
- 2.7 Politinės priemonės lygioms galimybėms užtikrinti

Šalies ataskaitos struktūra

3. Išteklių naudojimo mokyklose politika

3.1 Švietimo aprūpinimo lygis ir su tuo susijusi politika

3.2 Biudžeto pajamų šaltiniai

3.3 Išteklių panaudojimo planavimas

3.4 Politikos išteklių veiksmingumui gerinti įgyvendinimas

4. Išteklių paskirstymas

4.1 Skirtingiems švietimo administracijos lygmenims

4.2 Pagal jų tipus

4.3 Mokyklos sistemos lygmenims ir sektoriams

4.4 Individualioms mokykloms

4.5 Mokyklos įrangos ir mokymo priemonių paskirstymas

4.6 Mokytojų paskirstymas

4.7 Vadovų pasiskirstymas

4.8 Mokinių grupėms

Šalies ataskaitos struktūra

5. Išteklių panaudojimas

- 5.1 Suderinimas su individualiais mokinių ugdymosi poreikiais
- 5.2 Mokinių mokymosi laiko organizavimas
- 5.3 Mokytojų pasiskirstymas pagal mokinius
- 5.4 Mokyklos lyderystės organizavimas
- 5.5 Mokymo ir mokymosi aplinka mokykloje
- 5.6 Mokyklos patalpų ir medžiagų panaudojimas
- 5.7 Švietimo valdymo organizavimas

6. Išteklių valdymas

- 6.1 Išteklių valdymo gebėjimų stiprinimas
- 6.2 Išteklių naudojimo stebėseną
- 6.3 Skaidrumas ir ataskaitų teikimas (informavimas)
- 6.4 Paskatos veiksmingai naudoti išteklius

Pagrindiniai iššūkiai (1)

Dėl ūkio krizės finansavimas švietimui buvo sumažintas iki minimalių poreikių tenkinimo, tad ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo aprėpties didinimas ir bendrojo ugdymo kokybės gerinimas tampa sunkiai įgyvendinami tikslai.

Nėra vieningos nuomonės dėl ugdymo finansavimo ir mokytojų darbo krūvio apskaitos bei darbo apmokėjimo principų. Šiuo metu taikomas **mokinio krepšelio principas yra kritikuojamas**, nes mažėjant mokinių skaičiui bendrajame ugdyme, mažinamas bendrojo ugdymo biudžetas. Norėdamos išsilaikyti, mokyklos taiko nustatytus **minimalius tarifinio atlygio koeficientus**.

Mokyklų tinklo optimizavimas yra pernelyg ilgai užsitęsęs. Nuolat mažėjant mokinių skaičiui, diskutuojama, kokiais principais vadovautis priimant sprendimus dėl mažų mokyklų: ar geriau jas išlaikyti, ar uždaryti ir mokinius vežti į didesnes mokyklas.

Pagrindiniai iššūkiai (2)

Mokytojų rengimo ir kvalifikacijos kėlimo programos netenkina švietimo sistemos poreikių ir nėra veiksmingos, siekiant pedagoginio personalo atnaujinimo į švietimo sistemą pritraukiant gabius jaunos mokytojus (ypač vyrus). Taip pat trūksta mokytojų rengimo programų, kurios užtikrintų mokytojų užimtumo lankstumą mažėjančioje profesijos rinkoje.

Mokyklų vadovų kompetencijų vertinimo ir stiprinimo sistema nėra pakankamai veiksminga. Siekis pereiti prie visuotinio pretendentų kompetencijų vertinimo, periodišką vadovų atestacijos ir rotacijos vertinamas prieštarai skirtinguose švietimo bendruomenės lygmenyse.

Norint suvaldyti aukščiau minėtus iššūkius, reikalingi ilgalaikiai politiniai sprendimai. Nuolat vykta viešosios konsultacijos su švietimu suinteresuotomis grupėmis dėl to, ko trūksta bendrojo ugdymo mokyklų sistemai siekiant geresnės ugdymo kokybės – **daugiau pasitikėjimo mokyklomis ar kontrolės; daugiau autonomijos ir išradingumo ar reglamentavimo ir vienalytiškumo; daugiau sankcijų ar konsultacinės pagalbos bei finansinės paramos.**

Prioritetiniai klausimai

(i) Išteklių paskirstymas:

[2D2] finansavimo formulė(s) mokykloms, specialios finansavimo programos

(ii) Išteklių naudojimas:

[3A1] mokinių grupių sudarymas, mokymosi sunkumų turinčių mokinių poreikių valdymas, ugdymo programų pasiūla;

[3B] klasių dydis, mokytojų-mokinių santykis, mokytojo darbo laiko panauda, pedagoginės karjeros struktūra ir kompensavimo mechanizmai.

(iii) Išteklių vadyba

[4.4] efektyvios išteklių vadybos iniciatyvos: rezultatais grįstas planavimas.

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

Ačiū už dēmesj

